

Praktyczne podejście do badania echokardiograficznego pacjentów z kardiomiopatią przerostową

Spoczynkowa i wysiłkowa ocena echokardiograficzna pacjentów z kardiomiopatią przerostową (HCM) lub podejrzeniem HCM powinna być przeprowadzana zgodnie ze specyficznym protokołem obrazowania. Poniżej przedstawiono praktyczne wskazówki oraz techniczne aspekty dotyczące pozyskiwania obrazów i pomiarów w tej grupie pacjentów.

WZGLĘDY TECHNICZNE DOTYCZĄCE WYKONYWANIA ECHOKARDIOGRAMU SPOCZYNKOWEGO U PACJENTÓW Z HCM

Projekcje przymostkowe

Prezentacja B Długa oś LV		Pomiary 2D koniec rozkurczu. ▫ IVS grubość w fazie końcoworozkurczowej. ▫ LV wymiar końcoworozkurczowy ▫ PW-grubość w fazie końcoworozkurczowej. Wskazówki: ▫ Mierz wyłącznie zwartą warstwę miokardium (wyklucz beleczkowanie RV). ▫ Porównaj z projekcjami PSAX.
Prezentacja B Prezentacja M Długa oś LV		Oceń SAM (skurczowy ruch do przodu) płatków MV. ▫ Oceniaj końcówki płatków przez cały cykl pracy serca. ▫ Prezentacja M może pomóc w ocenie czasu trwania SAM (niebieska strzałka). Wskazówki: ▫ Oceń pętlę obrazu w zwolnionym tempie, aby określić stopień SAM.
Kolorowy Doppler Długa oś LV skupienie na MV		Ocena niedomykalności mitralnej (MR) Wskazówki: ▫ MR jest zazwyczaj skierowana do tyłu, gdy jest związana z SAM. ▫ Jeśli strumień MR jest skierowany do przodu, dokładnie oceń czy nie jest wywołany przez zmiany organiczne.

Projekcje koniuszkowe

Prezentacja B 5C i 3C		Ocena MV pod kątem występowania SAM Wskazówki: ▫ Zarejestruj długość płatków MV w rozkurczu, jeśli występuje LVOTO. ▫ Zarejestruj nasilenie SAM.
Prezentacja B Pomiar płatków MV 3C		Pomiar 2D płatków MV. ▫ Zmierz całkowitą długość płatków MV (przedniego i tylnego) - od pierścienia do końcówki płatka pod koniec rozkurczu (żółte linie). ▫ Zmierz część płatków wystającą poza strefę koaptacji (czerwone linie) - w pierwszej fazie skurczu. Wskazówki: ▫ Projekcja A3C jest często optymalna do pomiaru płatków MV. ▫ Projekcja PLAX jest alternatywną opcją do pomiaru płatków MV.
Kolorowy Doppler 5C i 3C		Określ stopień zawężania za pomocą kolorowego dopplera. Wskazówki: ▫ Ustaw ROI tak, aby obejmował całą LV od koniuszka do zastawki aortalnej w celu określenia lokalizacji zawężania. ▫ Porównaj obraz prezentacji B i obraz dopplera kolorowego jednocześnie, aby określić miejsce zawężania.
CW Doppler 5C i 3C		Określ ilościowo ciężkość zawężania w spoczynku. Pomiar dopplera CW. ▫ Maksymalny gradient dynamiczny. ▫ Oznacz, podając lokalizację zawężania „np. spoczynkowy gradient LVOT.” Wskazówki: ▫ Sygnał MR może zakłócać pomiar przyspieszenia przepływu w LVOT. ▫ Aby ocenić czy jest zakłócanie, przesunij sondę bardziej bocznie i nachyl ją, aby skierować wiązkę dopplerowską CW przez LVOT i aortę, unikając lewego przedsionka. ▫ Uzyskaj i oznacz strumień LVOT, a następnie przesunij sondę do strumienia MR, aby ocenić różnice w prędkościach i profilach dopplera między dwoma strumieniami.
Manewry prowokujące Prezentacja B i Doppler Kolorowy		Oceń nasilenie dynamicznego zawężania podczas wykonywania przez pacjenta manewru prowokującego (próba Valsalvy) zarówno w projekcji A5, jak i A3 Wskazówki: ▫ Przeciwcwicz manewr z pacjentem. ▫ Określ najlepszą pozycję sondy, aby uzyskać optymalne obrazowanie podczas manewru prowokującego. ▫ Zapisz klip wideo podczas wykonywania manewru w prezentacji B i w kolorowym dopplerze, aby ocenić różnice w prędkościach i nasileniu, czy też w innym miejscu nasila się zawężanie.
Manewry prowokujące CW Doppler 5C i 3C		Określ ilościowo ciężkość zawężania podczas prowokacji. Pomiar Doppler CW: ▫ Maksymalny gradient dynamiczny. ▫ Oznacz, podając lokalizację zawężania i rodzaj manewru (np. gradient LVOT podczas próby Valsalvy).
Kolorowy Doppler 3C, 4C i 5C		Oceń zmiany w MR.
		Oceń zawężanie śródkomorowe. ▫ Doppler Kolorowy ujawnia aliasing przepływu w środkowej części komory. ▫ Spektrum dopplera CW pokazuje krótkotrwałe, wczesnoskurczowe przyspieszenie przepływu (żółta strzałka) z brakiem sygnału śródkurczowego (niebieska strzałka) i klikiem zamknięcia zastawki aortalnej na końcu skurczu (czerwona strzałka), po którym następuje dalszy przepływ wczesnorozkurczowy, gdy krew uwalniana jest z wysokociśnieniowego tętniaka koniuszka do jamy LV (biała strzałka).

Badanie odkształcenia miokardium (Strain)

Badanie odkształcenia miokardium (Strain)		Zmierz globalne odkształcenie podłużne (GLS). ▫ Zapisz parametryczny obraz diagramu „bull's-eye” (tarczy strzelniczej”) segmentalnego odkształcenia, aby ocenić regionalny obraz odkształcenia. ▫ Regionalne odkształcenie podłużne jest zmniejszone w miejscach przerostu i włókienia miokardium. Wskazówki: ▫ Upewnij się, że projekcje koniuszkowe nie są skrócone poprzez ścinanie koniuszka LV (foreshortening). ▫ Upewnij się, że markery śledzenia odkształcenia poruszają się adekwatnie do ruchu ściany serca i właściwie wskazują obszary zmniejszonego odkształcenia.

Ultrasonograficzne środki kontrastowe (USK)

USK 4C, 2C, 3C		Wskazówki: ▫ Stosuj do oceny przerostu koniuszkowego lub u osób z zawężaniem środkowej/dystalnej części jamy LV w celu oceny tętniaka koniuszka serca. ▫ Może poprawić dokładność pomiaru grubości ściany serca w niektórych przypadkach.

ASPEKTY TECHNICZNE WYKONYWANIA ECHOKARDIOGRAFII OBCIĄŻENIOWEJ U PACJENTÓW Z HCM

- Podstawowym zastosowaniem klinicznym echokardiografii wysiłkowej w HCM jest identyfikacja utajonego LVOTO i dynamicznej MR.
- Ultrasonograficzne środki kontrastowe (USK) nie powinny być stosowane w protokole echokardiografii wysiłkowej HCM, ponieważ obrazowanie MV jest utrudnione, a ocena kurczliwości odcinkowej nie jest priorytetem w tym protokole.
- Odpowiedź fizjologiczna na wysiłek podczas stosowanego leczenia jest klinicznie istotna, z tego względu terapie medyczne (takie jak stosowanie beta-blokera) nie powinny być wstrzymywane przed badaniem.

Przed wysiłkiem

Prezentacja B 5C, 3C		▫ Oceń obecność zawężania (SAM z LVOTO lub zawężanie śródkomorowe lub brak zawężania). ▫ Ustal, która projekcja (5C czy 3C) optymalnie ocenia MV i gradient LVOT i nagraj klipy wideo.
Kolorowy Doppler 5C i 3C		▫ Ustaw okienko kolorowego Dopplera nad LV i LA, aby ocenić sekwencję obrazowania poziomu niedrożności i stopień MR. ▫ Można to wykonać przy obrazowaniu trybu B za pomocą funkcji Color Compare.
Kolorowy Doppler 5C i 3C		Przeprowadź badanie dopplerem CW przez LVOT i zmierz maksymalny gradient. ▫ Zapisz częstość pracy serca. ▫ Jeśli istnieje obawa o przechwycenie sygnału MR, przesunij kursor dopplera fali ciągłej z LVOT na strumień MR i oznacz poszczególne przepływy.
CW Doppler A4C		Oceń i zmierz szczytową prędkość przez zastawkę trójdzielną.
Prezentacja B Projekcje Koniuszkowe 4C, 2C, 3C, Przymostkowe PLAX LV PSAX LV		Wykonaj rutynowe projekcje LV w czasie echokardiografii wysiłkowej.
Prezentacja B 5C, 3C		▫ Szybko oceń, czy występuje SAM. ▫ USK nie powinno być stosowane, ponieważ MV wymaga szczegółowej oceny a z USK nie będzie dobrze widoczna. *rozpocznij od najlepszego obrazu do oceny SAM i gradientu LVOT zidentyfikowanego w czasie badania spoczynkowego.
Kolorowy Doppler		Podobnie jak we wcześniejszym etapie. ▫ Ustaw ROI kolorowego dopplera nad LV i LA w celu oceny poziomu zawężania i stopnia MR. ▫ Można to wykonać jednocześnie z obrazowaniem w prezentacji B za pomocą funkcji Color Compare.
Sekwencja obrazowania dopplera CW po wysiłku		Podobnie jak we wcześniejszym etapie. Umieść Doppler CW przez LVOT i zmierz maksymalny gradient. ▫ Wykonaj jak najszybciej od momentu rozpoczęcia obrazowania, używając danych z prezentacji B i kolorowego Dopplera do wyrównania wiązki dopplera. ▫ Jeśli istnieje obawa o przechwycenie strumienia MR, przesunij wiązkę Dopplera z LVOT do MR i oznacz.

Prezentacja B 5C i 3C		(POWTÓRZ używając drugiej projekcji koniuszkowej) ▫ Szybko oceń, czy występuje SAM.
Kolorowy Doppler 5C i 3C		(POWTÓRZ używając drugiej projekcji koniuszkowej) ▫ Ustaw ROI kolorowego dopplera nad LV i LA, aby ocenić sekwencję obrazowania poziomu zawężania i stopień MR. Można to wykonać jednocześnie z obrazowaniem w prezentacji B za pomocą funkcji Color Compare.
CW Doppler 5C i 3C		(POWTÓRZ używając drugiej projekcji koniuszkowej) ▫ Przeprowadź badanie Dopplerem CW przez LVOT i zmierz maksymalny gradient.
CW Doppler 4C zastawka trójdzielną		Oceń i zmierz maksymalną prędkość gradientu przez zastawkę trójdzielną.
Prezentacja B Projekcje koniuszkowe 4C, 2C, 3C, Projekcje przymostkowe PLAX LV, PSAX LV		Wykonaj rutynowe projekcje do oceny LV w czasie echokardiografii wysiłkowej.

Skróty:

2C = Projekcja koniuszkowa dwujamowa	GLS = Globalne szczytowe odkształcenie podłużne w skurczu	PSAX = Przymostkowa w osi krótkiej
2D = Obrazowanie dwuwymiarowe	HCM = Kardiomiopatia przerostowa	PW = Fala pulsacyjna
3C = Projekcja koniuszkowa trójjamowa	LA = Lewy przedsionek	ROI = Obszar zainteresowania
3D = Obrazowanie trójwymiarowe	LV = Lewa komora	RV = Prawa komora
4C = Projekcja koniuszkowa czterojamowa	LVF = Frakcja wyrzutowa lewej komory	SAM = Skurczowy ruch płatka zastawki mitralnej do przodu
5C = Projekcja koniuszkowa pięcioletniowa	LVOT = Droga odpływu lewej komory	SRT = Terapia redukcji przegrody
ASE = Amerykańskie Towarzystwo Echokardiograficzne	LVOT = Droga odpływu lewej komory	TTE = Echokardiografia przezklatkowa
CW = Fala ciągła	MR = Niedomykalność mitralna	UEA = Ultrasonograficzne środki kontrastowe ultrasonografii
	MV = Zastawka mitralna	
	PLAX = Projekcja przymostkowa w osi długiej	

Niniejszy materiał został opracowany na podstawie artykułu "A Practical Approach to Echocardiographic Imaging in Patients with Hypertrophic Cardiomyopathy", który został opublikowany w Journal of the American Society of Echocardiography, wrzesień 2023 36(9) 913-932. Autorzy artykułu: Carol C. Mitchell, PhD, ACS, RDMS, RDCS, RVT, RT(R); Cody Frye, BA, RDCS; Madeline Jankowski, BS, RDCS, ACS; John Symanski, MD; Steven J. Lester, M; Anna Woo, MD, SM; Yvonne Gilliland, MD; Andreea Dragulescu, MD; Theodore Abraham, MD; Milind Desai, MD; Matthew W. Martinez, MD; Sherif F. Nagueh, MD; and Dermot Phelan, MD, PhD.

Tren prozodukt zrosztal opracowany przy wsparciu firmy Brtristol Myers Squibb.

© Copyright 2025 The American Society of Echocardiography

Projekt: Ella Maru Studio
3500-PL-2500063, 05.2025

Ten plakat został przejrany i zatwierdzony przez
Asocjację Echokardiografii PTK.

Uzyskaj dostęp
do dodatkowych zasobów
ASE dotyczących
kardiomiopatii przerostowej

